

Utenos rajono savivaldybėje esančių vandens telkinių maudyklų vandens skaidrumo vertinimas

Baigiasi ketvirti metai, kai Utenos kolegija vykdo Utenos rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšomis finansuojamą projektą „**Utenos rajono savivaldybėje esančių vandens telkinių maudyklų vandens skaidrumo vertinimas**“. Paraišką rengė ir projektą įgyvendino Verslo ir technologijų fakulteto Inžinerijos ir technologijų katedros dėstytojos doc. dr. Inga Jakštonienė (projekto koordinatorė) ir lektorė Nijolė Rukštelienė.

Maudyklų vandens skaidrumas matuojamas, nes to reikalauja Lietuvos higienos norma HN 92:2018 „Papildiniai ir jų maudyklų vandens kokybė“. Tai yra paprastas ir pigus būdas nustatyti, ar vandenyje nėra didelio melsvabakterių kiekio, kuris keltų pavojų besimaudantiems. Melsvabakterės – žalios, melsvos ar rusvos spalvos bakterijų karalystei priklausantys, nejudrūs, branduolio neturintys vienaląsčiai, kolonijiniai ar daugialąsčiai mikroorganizmai, gebantys atlikti fotosintezę. Jos išskiria toksinus, nuo kurių poveikio gali išberti odą, todėl maudytis tokia vandenyje nesaugu. Jeigu vandens skaidrumas lygus ar didesnis kaip 1 m, tai pavojaus, kad melsvabakterių bus daug, nėra. Jeigu vandens skaidrumas yra mažesnis kaip 1 m, reikia atlikti papildomus tyrimus.

Projekto tikslas - matuoti vandens skaidrumą Utenos rajono Alaušo ežero Sudeikių miestelyje, Tauragno ežero Tauragnuose, Dauniškio ežero prie Aušros g., Utenos tvenkinio prie Vestuvių kalno esančiose maudyklose. Matavimai buvo atliekami 8 kartus, kas dvi savaites pradedant 2025 m. gegužės 29 d. ir baigiant rugsėjo 1 d. pagal Aplinkos apsaugos skyriaus pateiktą grafiką ir nurodytas koordinates. Protokolai pateikti Utenos rajono savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriui. Vandens kokybės vertinimo rezultatai buvo skelbiami maudyklose esančiuose stenduose, nurodant, kad vandens skaidrumo tyrimą atlieka Utenos kolegija.

Prabėgusi vasara buvo labai nepalanki maudynėms ir poilsiui prie ežerų. Žema temperatūra, lietūs lėmė, kad paežerėse buvo daugiau aplinka besirūpinančių seniūnijų darbuotojų nei poilsiautojų. Ankstesniais metais tyrėjos smagiai pabendraudavo su poilsiautojais, besidominčiais, ar saugu

maudytis, kokie tyrimai atliekami, o 2025-ųjų vasara buvo kitokia: dažniausia skaidrumas matuotas tuščiose maudyklose. Alaušo, Tauragno ir Utenos tvenkinio Klovinių maudyklų vandens skaidrumas visada atitiko reikalavimus, o Dauniškio ežeras buvo problemiškas: skaidrumas maudymosi sezono pradžioje buvo 0,6-0,8 m. Kaip minėta, vandens skaidrumas gali sumažėti dėl melsvabakterių kiekio padidėjimo, bet tai tik viena iš priežasčių. Mažą Dauniškio ežero vandens skaidrumą, tyrėjų nuomone, lėmė ta aplinkybė, kad ežero dugnas dumblingas, krantai žemi, dėl vėsių ir permainingų orų užsitęsė pavasarinis vandens maišymasis, sukėlęs dugno nuosėdų pakilimą. Šiltesniais metais vanduo nuskaidrėdavo greičiau, o šiemet tik birželio pabaigoje pasiekė 1 m ribą ir iki rudens nežymiai ją viršijo, bet poilsiautojų skaidrus vanduo vis tiek nepriviliojo...

Nežiūrint to, kad vasarą besimaudančių buvo mažai, svarbu, kad Utenos kolegija prisideda informuojant visuomenę apie aplinkos kokybę, dėstytojai įgauna patirties, kuria dalinasi su studentais paskaitų ir praktikos darbų metu.

Projekto vykdytojos dėkoja Utenos rajono savivaldybės administracijai už veiklos finansavimą ir tikisi tolimesnio bendradarbiavimo.